

מ"ת 720/03/20 - מ' מ' ר' נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בקריות

מ"ת 720-03-20 מדינת ישראל נ' ר'(עציר)
תיק חיצוני: 81068/2020

לפני מבקש
גד משיבה
החלטה
כבוד השופט מוחמד עלי
מ' מ' ר'
מדינת ישראל

לפני בקשה לפני סעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: **חוק המעצרים**), לעיון מחדש בהחלטה להורות על מעצר המבקש עד תום ההליכים נגדו.

הרקע לבקשה

1. המבקש נעצר לראשונה ביום 23.2.2020 ובהמשך, תוך כדי מעצרו, הוגש נגדו כתב אישום לו נלוותה בקשה למעצרו עד תום ההליכים. כתב אישום ייחס למבקש שתי עבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**); ועבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

2. על פי הנטען בכתב האישום, ביום 23.2.2020 סמוך לשעה 13:52, בסניף הדואר בשדרות הגעתן 40 נהריה, איים המבקש על שניים מעובדי הדואר בפגיעה בגופם ובחיייהם באופן שאמר: "אני אשרוף את המקום אם לא תתנו לי את הכסף", וזאת בכוונה להפחידם או להקניטם. בעקבות כך, הגיעו שוטרים למקום. נטען כי המבקש הפריע לשוטרים באופן שניסה לעזוב את המקום לאחר שהשוטרים הודיעו לו כי הוא מעוכב ועליו להתלוות אליהם לתחנת המשטרה, וכן דחף את השוטרים, התנגד להישמע להוראותיהם תוך שהוא משתולל; והכה אחד מהם באזור הפנים. כתוצאה ממעשיו של המבקש נגרם נזק למשקפי הראיה של אחד השוטרים שנאמד בסכום של 399 ₪. עוד נטען בכתב האישום כי ביום 25.2.2020 סמוך לשעה 10:23, עת שהמבקש נחקר בתחנת משטרת נהריה, איים המבקש על שוטרת שחקרה אותו בפגיעה בגופה באומרו לה: "גם לך אני אוציא את הציפורניים", וזאת בכוונה להפחידה או להקניטה.

3. כתב האישום והבקשה למעצר עד תום ההליכים הוגשו ביום 1.3.2020, והבקשה נדונה על ידי מותב אחר בבית משפט זה. מעיון בפרוטוקול הדיון של יום 1.3.2020 עולה כי המבקש סירב להיות מיוצג על ידי סנגור וסירב לשתף פעולה ולהשיב לשאלות בית המשפט. לאחר שהמותב הנכבד שמע את דברי אביו ואמו של המשיב, הורה בו ביום על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים. באותה החלטה הורה בית המשפט על בדיקה פסיכיאטרית לשם בדיקת כשירותו של הנאשם לעמוד לדין ואחריותו לביצוע העבירות. כבר עתה יצוין כי בדיון שהתקיים עובר להחלטת המעצר לא התקיים דיון בראיות לכאורה ובהחלטה לא נקבע דבר לגבי סוגיה זו.

הבקשה לעיון חוזר

4. ביום 22.4.2020 הגיש המבקש, הפעם כשהוא מיוצג על ידי סנגור מטעם הסנגוריה הציבורית, בקשה לעיון חוזר בה ביקש לבחון מחדש את ההחלטה לעצרו עד תום ההליכים, וביום 26.4.2020 התקיים דיון בבקשה לפניי.

5. הסנגור טען כי הבקשה לעיון חוזר נסמכת על שני אדנים: הראשון, טענה למעצר בלתי חוקי. נטען כי בהחלטת המעצר עד תום ההליכים לא נקבעו כל ממצאים לקיומן של ראיות לכאורה על ידי המותב שדן בבקשה, וזאת בניגוד לסעיף 21(ב) לחוק המעצרים. אשר לראיות גופן, נטען כי בעוד שבכתב האישום מואשם המבקש בעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, בעובדות כתב האישום צוין כי המבקש הכה את אחד השוטרים. כן טען הסנגור לגבי עוצמת הראיות נגד המבקש. בהתייחס לעבירות האיומים בהן הואשם המבקש נטען כי האיומים שהושמעו בסניף הדואר נאמרו תוך כדי יציאתו של המבקש מסניף הדואר, מתוך תסכול וללא כוונה ספציפית ועל כן אין לראותם בגדר איום. אשר לעבירת האיומים כלפי החוקרת בתחנת המשטרה טען הסנגור כי גם לפי מה שציינה החוקרת, המבקש דיבר שטויות, ואמר דברים מחוסרי היגיון. האדן השני עליו מושתתת הבקשה הוא התגבשותה של חלופת מעצר. הסנגור טען כי לפני מעצרו, התגורר המבקש לבדו, וכעת, הוריו אשר מודעים למצבו, מסכימים לפקח עליו בביתם. הסנגור הוסיף וטען כי יש לקחת בחשבון את נסיבותיו האישיות של המבקש. לדבריו, במהלך שירותו הצבאי נחשף המבקש "למצבי לחימה" מה שהוביל להתדרדרות במצבו הנפשי.

6. המשיבה טענה מנגד כי יש להחזיק את המותב שהורה על מעצר המבקש עד תום ההליכים כמי שפעל בהתאם לחוק והורה על מעצר המבקש לאחר שבחן קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר. המשיבה הוסיפה וטענה כי לדידה המבקש היה מיוצג ורק בחלוף חודש וחצי בחר הסנגור לטעון לגבי מעצר בלתי חוקי. לעניין הראיות, טענה המשיבה כי קיימות ראיות לכאורה וכי אין זה השלב לדון במשקלן. אשר לעילת המעצר, המשיבה ציינה כי המבקש הורשע בעבר בחמש עבירות. עוד הפנתה המשיבה לחוות הדעת הפסיכיאטרית ממנה עולה כי המבקש משתמש בסמי רחוב ומתחזה לשם השגת רווח משני. בהתייחס לחלופה המוצעת נטען כי הורי המבקש מונעים מתוך רצון לגונן על בנם אולם אין ביכולתם לשלוט עליו, ועל כך תעיד תלונה קודמת שהגישו נגדו לאחר שהשתולל בביתם. המשיבה סבורה שיש לדחות את הבקשה ולמצער להורות על הכנת תסקיר מעצר טרם מתן החלטה בעניינו.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בבקשה ושקלתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה לעיון חוזר להתקבל. נימוקי להלן.

8. מההחלטה שניתנה ביום 1.3.2020, במסגרתה הורה המותב הנכבד שנדרש לבקשה על מעצר המבקש עד תום ההליכים, עולה כי לא הייתה קביעה כלשהי לעניין הראיות לכאורה, ואף לא היה טיעון סדור בעניין זה. לנפקות הדברים אתייחס בהמשך, אך לפני כן אבחן את שאלת הראיות לכאורה, ולשלמות התמונה אדרש בפירוט לעילת המעצר.

9. אין צורך לחזור על הכללים לפיהם יש לבחון את התשתית הראייתית בשלב המעצר עד תום ההליכים ואגש לעיקר. עיון בתיק החקירה מלמד כי קיימות ראיות לכאורה שמבססות את האישומים נגד המבקש. אפרט להלן את הראיות:

(-) הודעתה של לאה אדרי, עובדת בסניף הדואר, מיום 25.2.2020, ממנה עולה כי המבקש איים כי ישרוף את המקום אם לא יקבל את הכסף. יש לציין כי מהודעת עדה זו עולה כי המבקש לא איים עליה באופן ספציפי, אלא שהוא אמר את הדברים ליד פתח סניף הדואר.

(-) הודעתה של סיגל אטיאס, עובדת בסניף הדואר, מיום 25.2.2020, שגם ממנה עולה כי המבקש איים שישרוף את המקום אם לא יתנו לו כסף. גם עדה זו מציינת כי האיום לא היה ספציפי ולא כוון אליה וכי המבקש אמר את הדברים בעמדו בסניף.

(-) הודעותיו של מוח'לס מסאלחה מאבטח סניף הדואר. עד זה מסר שתי הודעות, הראשונה מיום 23.2.2020, שממנה עולה כי לאחר שהמבקש לא הצליח למשוך את כסף מחשבונו הוא התחיל לצעוק, לקלל, לעשות תנועות עם הידיים ולומר בקול רם שהוא ישרוף את המקום. המאבטח הוסיף כי המבקש אמר לעובדת סיגל שאם היא "לא תביא" לו את הכסף הוא יוציא לה את הציפורניים. ההודעה השנייה שמסר העד היא מיום 25.2.2020 בה הוא חזר על כך שהמבקש איים לשרוף את המקום, אך כשנאמר לו כי סיגל לא ציינה שהמבקש איים שיוציא לה את הציפורניים, ציין כי שמע משהו עם ציפורניים וכי זה מה שחשב ששמע.

(-) הודעתו של השוטר אייל בדר מיום 25.2.2020, ממנה עולה כי המבקש דחף את השוטר יעקב שקורי והכה אותו באגרוף לאזור הפנים, ואז כשניסו השוטרים להשתלט עליו הוא התפרע והזיז את הידיים והרגליים לצדדים, עד שהשוטר האדי הגיע וסייע להם להשתלט על המבקש. כמו כן צורפו לתיק החקירה תמונה של משקפיו של השוטר שנשברו בעקבות המאבק (מוצג כז), וכן קבלה לגבי הסכום ששולם עבור המשקפיים (מוצג כו).

(-) הודעתו של השוטר יעקב שקורי מיום 25.2.2020 ממנה עולה כי כאשר זיהה שהמבקש ניסה להתחמק וללכת מהמקום, הוא הרים את ידו הצידה כדי לחסום את מעבר המבקש, או אז המבקש דחף אותו והכה אותו באזור עין שמאל, ואז יחד עם השוטר אייל הם התחילו להיאבק איתו על הרצפה משום שהשתולל, עד להגעת השוטר האדי שסייע להם להשתלט על המבקש.

(-) הודעתו של המבקש מיום 25.2.2020 שעה 10:23, בה נשאל אם איים שישרוף את המקום והשיב "כן, כן". לכשנשאל אם איים על אחת הפקידות שיוציא לה את הציפורניים אם לא תביא את הכסף, השיב לחוקרת: "גם לך אני אוציא את הציפורניים אם כבר".

(-) נוסף לכל אלה קיים תיעוד של מצלמות אבטחה ששייכות לסניף הדואר (מוצג כט). בנקודת זמן 14:05:25 (נקודת הזמן מצוינת בצבע שחור בחלק העליון השמאלי של המסך בעת הצפייה) ניתן לראות כי המבקש נעמד ומתחיל

ללכת כשאחד מהשוטרים חוסם את דרכו. המבקש מתקדם שוב לכיוון הכניסה לסניף והשוטר עוצר אותו פעם נוספת. בנקודת זמן 14:08:37 המבקש נעמד, מנסה ללכת ולהתחמק מהשוטרים, אך הם חוסמים אותו. אז נראה המבקש דוחף פעם אחת קלות, ומיד לאחר מכן דוחף שוב בעוצמה חזקה יותר, ומתחיל לרוץ. השוטרים תופסים את המבקש והוא מנסה להתחמק, הם מחזיקים אותו בכוח על הרצפה ואז הוא מפסיק להתנגד.

10. לנוכח צבר ראיות אלו, נראה כי קיימת תשתית ראייתית שמקימה ראיות לכאורה ואינני סבור כי קיימת חולשה כלשהי בראיות. זאת ועוד, אין בטענה כי האיומים שהושמעו בסניף הדואר לא כוונו באופן ספציפי לפקיד מסוים, כדי להשמיט את הבסיס מתחת לתמונה הברורה בעניין הראיות. ראשית, העובדה כי האיום בדבר שריפת המקום לא כוון לאדם ספציפי אינה מוליכה למסקנה כי לא התקיימו יסודות עבירת האיומים, שאיננה דרושת לשם שכלולה - איום כלפי אדם ספציפי. המבחן הנדרש הוא אם יש בדברים כדי להטיל אימה בלבו של אדם רגיל מן היישוב בנסיבותיו של האדם ששמע את האיום (רע"פ 2038/04 לם נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(4) 96 (2006) (להלן: **עניין לם**)). שנית, הגם שעובדת הדואר שלכאורה כלפיה הוטח האיום בדבר "הוצאות הציפורניים" לא העידה כי שמעה את הדברים, המאבטח ציין בעדותו כי הוא שמע את הדברים - ודי בכך לגיבוש המסקנה כי קיימות ראיות לכאורה. לעניין האיומים כלפי החוקרת: הראיות, לרבות עדות המבקש עצמו מגבשות תמונה ברורה. ככל שהטענה היא כי הראיות לא מצביעות על כך שלמבקש היה יסוד נפשי לגבי עבירות האיומים, האינדיקציות שמצויות בתיק החקירה, נסיבות השמעת האיומים ועדות המבקש עצמו, מלמדים כי התגבשו כל יסודות העבירה ובכללן היסוד הנפשי הנדרש - אם לא ברמה של מודעות, למצער תוך יישום כלל הצפיות (**עניין לם**, עמ' 125). לבסוף, אין לראות פסול בכך שכתב האישום כלל עובדה לפיה המבקש הכה את השוטר ואילו בסעיפי האישום מיוחסת לו עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, שכן עבירה זו יכולה להשתכלל על ידי הפעלת אלימות פיזית.

11. לעמדת מתקיימת עילה למעצרו של המבקש. עילה זו נלמדת מהתנהגותו של המבקש, שכללה איומים כלפי עובדי סניף הדואר, שבאו בתגובה לכך שמבוקשו לא ניתן לו; וכן באיומים שהושמעו כלפי חוקרת המשטרה שגבתה ממנו עדות. לכך יש להוסיף את התנהגותו האלימה של המבקש כלפי השוטרים שהגיעו בעקבות איומיו בסניף הדואר. לצד זאת, יש לציין כי מלבד הזלזול שהפגין המבקש כלפי השוטרים, התנהגות חמורה כשלעצמה, האירוע לא כלל תוצאות חמורות. כן יש לקחת בחשבון את העובדה כי למבקש לא יוחסה עבירה של תקיפת שוטר אלא הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, ויש בכך כדי להשליך על עילת המעצר. עילת המעצר נלמדת גם מעברו של המבקש. לחובת המבקש חמש הרשעות שונות, בעבירות הבאות: תקיפה הגורמת חבלה של ממש, חבלה במזיד ברכב, גניבה, איומים, היזק לרכוש במזיד והפרעת שוטר במילוי תפקידו. הרשעתו האחרונה של המבקש הייתה ביום 6.12.2018 ובה הוטל עליו עונש מאסר בפועל.

12. במסגרת תיק זה נערכה למבקש בדיקה פסיכיאטרית וניתנה חוות דעת בעניינו. בחוות הדעת צוין כי המבקש מוכר למערך הפסיכיאטרי ואובחן כבעל הפרעת אישיות אימפולסיבית ואנטי סוציאלית עם בעיות התנהגות על רקע שימוש מרובה בסמי רחוב מסוגים שונים. עוד צוין בחוות הדעת כי בבדיקות פסיכיאטריות קודמות ניסה המבקש להציג עצמו כחולה נפש פסיכוטי על מנת להשיג רווח משני. הפסיכיאטר ציין בחוות הדעת כי לא נמצאה אצל המבקש עדות למצב פסיכוטי או הפרעת אפקטיבית מג'ורית, ולסיכום נקבע כי המבקש כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו.

13. הקביעה כי קיימות ראיות לכאורה וקיימת עילת מעצר אינה סוף המהלך, שכן יש לבחון היתכנותה של חלופת מעצר, ונזכיר - כי עלינו לדון עוד בנפקות העובדה כי המבקש נעצר עד תום ההליכים ועודנו מצוי במעצר, בלא שיתקיים דיון בשאלת הראיות לכאורה.

14. המבקש הציע כי יהיה נתון במעצר בית מלא בבית הוריו בנהריה בפיקוח ההורים. בדיון שהתקיים לפני התייצבו הוריו של המבקש. אביו של המבקש עובד בתור עצמאי, כנהג משאית, ואמו עבדה עד לאחרונה כמחנכת ופרשה לגמלאות. ההורים-המפקחים נחקרו בבית המשפט ויכולתי להתרשם מהם באופן בלתי אמצעי. הרושם העולה כי ההורים הם אנשים נורמטיביים שניתן לסמוך עליהם לעשות במלאכת הפיקוח על המבקש וניתן לסמוך על התחייבותם כי יפקחו על המבקש וידווחו למשטרה ככל שתהיה הפרה של התנאים המגבילים. זאת ועוד, עולה כי הוריו של המבקש מודעים היטב למצבו ואינם מסתירים את הקשיים שבהתנהלות המבקש והתרשמתי כי מאחורי הבעת הנכונות להציע את החלופה עומדת החלטה מושכלת שאיננה מונעת רק מרגשות כלפי בנם המבקש. נראה עוד כי לצד ההתחייבות לפקח על המבקש, כולל פיקוחם של ההורים נכונות להושטת עזרה לבנם בניסיון לחלצו מהמצב אליו התדרדר.

15. אין לכחד. מטיעוני המשיבה ומחומר החקירה עולה כי מערכת היחסים של המבקש עם הוריו ידעה עליות ומורדות ולא הייתה מן המשופרות לאורך השנים. כך למשל, הוריו של המבקש לא הביעו רצון של המבקש ימשיך להתגורר בביתם ואף הגישו נגדו תלונה למשטרה בגין איומים. הדבר מורכבות היחסים עולה גם מדברי ההורים שנכחו בישיבת יום 1.3.2020 והשמיעו את דברם. נתונים אלה יש בהם כדי להעיב על החלופה שהוצעה ולא התעלמתי מהם, אך בסופו של דבר מצאתי שחרף הקשיים יש מקום להורות על שחרור המבקש ממעצר.

16. גם לנוכח היחסים המתוחים בין המפקחים לבין המבקש, יש לזכור כי ככלות הכול המדובר הוא ביחסים בין הורים לבנם. לטעמי, על אף שהיחסים בין בני המשפחה ידעו תקופות לא מזהירות (לשון המעטה), יש בכוחם של יחסי המשפחה לשמם ערובה שתבטיח פיקוח ראוי על המבקש מצד הוריו. התרשמתי, כאמור, כי הוריו של המבקש מודעים היטב למצבו של המבקש ולמלאכה שהם נוטלים על עצמם, וכאמור, החלטתם היה החלטה מושכלת. אמנם, בעבר הגישו ההורים תלונה נגד המבקש, אך לטעמי עובדה זו יכולה ללמד כי הם לא יהססו לפנות למשטרה, ככל שהמבקש לא יעמוד בתנאים המגבילים שיוטלו עליו. זאת ועוד, נוסף לפיקוח ההורים בכוונתי להורות על קבלת תסקיר שירות המבחן לאחר שחרור המבקש.

17. שיקול נוסף שיש לשקול נגזר ממצב החירום ששורר בשל התפרצות נגיף הקורונה. תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020 מחייבות את בית המשפט לשקול, בנוסף ליתר השיקולים, את "חיוניות המעצר" בין השאר בהתחשב בפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של דיון שלא בנוכחותו, הסיכון להידבקות בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר ומצב הכליאה באותה עת".

18. כמו כן, יש לזכור כי המבקש מצוי תקופה לא מבוטלת במעצר. כאמור, המבקש נעצר לראשונה ביום 23.2.2020 והוא מצוי במעצר של ממש מאז ועד היום, תקופה של יותר מחודשיים ימים. סבורני כי יש בתקופת מעצר זו כדי להציב בפני המבקש סימני אזהרה שבכוחם להרתיעו ולהפחית את המסוכנות הנשקפת ממנו.

19. לבסוף, יש להידרש לטענת הסנגור כי המבקש עצור מזה תקופה של חודשיים באופן לא חוקי, זאת משום שהוא נעצר מבלי שיתקיים דיון בשאלת קיומן של ראיות לכאורה. אכן, לא יכולה להיות מחלוקת כי עובר להחלטה מיום 1.3.2020 בה המבקש נעצר עד תום ההליכים לא התקיים דיון בשאלת הראיות לכאורה. עיון בפרוטוקול מלמד כי אף לא נשמעו טיעונים בעניין זה, הן מפי המשיבה ולא מפי המבקש. אמנם המבקש סירב שסנגור מטעם הסנגוריה הציבורית ייצגו וסירב לשתף פעולה עם בית המשפט, אך נסיבות אלו לא מייתרות את חובתו של בית המשפט לקיים דיון בשאלת הראיות ולבחון בעצמו את חומר הראיות נגד המבקש (ראו והשוו: בש"פ 1241/05 שורפי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.2.2005); בש"פ 127/10 פיניאן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.1.2010) (להלן: עניין פיניאן)).

20. התוצאה לפיה המבקש נעצר ללא קביעה על קיומן של ראיות לכאורה היא שיקול במכלול השיקולים שיש לשקול. עם זאת שיקול זה איננו בלעדי ואין לתת לו את הבכורה במנותק מיתר השיקולים שיש לשקול ברגיל, בראשן קיומה של עילת מעצר והצורך להבטיח את בטחון הציבור (עניין פיניאן. השוו גם: בש"פ 8896/06 בוסקילה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 15.11.2006)). זאת ועוד, יש לתת את הדעת לעובדה כי בחינה בדיעבד של הראיות נעשתה במסגרת החלטה זו ולפיה קיימות ראיות למכביר שמקימות תשתית שמספקת לשלב המעצר עד תום ההליכים.

21. לסיכום, בשים לב לעילת המעצר ומאפייניה, בהינתן החלופה, ובשים לב למשך הזמן בו המבקש נתון במעצר, הרי האיזון הראוי מחייב שחרור המבקש לחלופת המעצר שהוצעה.

22. התוצאה אפוא שאני מקבל את הבקשה ומורה על שחרור המבקש ממעצר בתנאים הבאים:

המבקש יהיה נתון במעצר בית מלא, בבית הוריו, ה"ה דוד ואורנה רוימי ברחוב השקד 7/4 נהריה, וזאת עד תום ההליכים בתיק העיקרי.

בהיותו נתון במעצר הבית יפקחו על המבקש הוריו ה"ה דוד רוימי ואורנה רוימי (להלן: המפקחים) באופן שהוא לא ימצא ללא פיקוח של אחד המפקחים לפחות.

אני אוסר על המבקש ליצור כל קשר, בין אם במישרין ובין אם בעקיפין, בכל דרך ואמצעי שהוא עם מי מעדי התביעה.

להבטחת תנאי השחרור בהתאם להחלטתי זו וכן להבטחת התייצבות המבקש לדיונים בתיק העיקרי, יחתום המבקש על התחייבות עצמית וימציא ערבות צד ג' של כל אחד מהמפקחים בסכום של 7,500 ₪ כל אחד. כן יפקידו המפקחים (יחד) ערבון כספי ע"ס של 7,500 ₪.

מילוי כל התנאים לפי החלטה זו, יהיה תנאי לשחרור המבקש.

אני מורה לשירות המבחן להכין תסקיר מעצר בעניינו של המבקש. התסקיר יוגש לבית המשפט תוך 30 ימים מהיום. לאחר הגשת התסקיר ייקבע דיון.

המזכירות תשלח את ההחלטה לשירות המבחן.

תיק החקירה מוחזר לב"כ המשיבה.

ניתנה היום, ד' אייר תש"פ, 28 אפריל 2020.